

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa A. W., K. P., A. Ś., E. C., K. O., M. W. i P. I.
przeciwko Zespołowi Opieki Zdrowotnej w S.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 lipca 2025 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 14 sierpnia 2024 r., sygn. akt VII Pa 170/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2024 r. oddalił apelację pozwanego Zespołu Opieki Zdrowotnej w S. wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z 28 lipca 2023 r. przywracającego powódki: E. C., P. I., K. O., K. P., A. Ś., M. W. i A. W. do pracy u strony pozwanej - w Zespole Opieki Zdrowotnej w S. na poprzednich warunkach pracy i płacy.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej pozwany - Zespół Opieki Zdrowotnej w S., zaskarżył w całości prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie. W podstawach skargi podniósł zarzut naruszenia prawa

materialnego, a mianowicie art. 1 i art. 3 ust. 1 i 4 oraz art. 3a ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2139), Załącznika do tej ustawy - Współczynniki pracy oraz art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej w związku z treścią Załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz.U. z 2011 r. Nr 151, poz. 896), art. 18^{3c} k.p. w zw. z art. 5 k.p.; art. 45 § 1 k.p.

Pozwany podniósł także zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj.: skutkującego nieważnością postępowania tj. art. 386 § 2 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 224 § 1 i § 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 205¹² § 1 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c., a także naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 382 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. w zw. art. 227 k.p.c. oraz art. 205¹² § 1 k.p.c.; art. 387 § 1¹ pkt 1, § 2 § 3 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. i 382 k.p.c.

W świetle powyższych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego oraz wyroku Sądu pierwszej instancji, zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania apelacyjnego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i jego zmianę przez orzeczenie o oddaleniu powództwa w całości, a także o orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., a mianowicie: zaskarżony wyrok został wydany w warunkach nieważności postępowania - z naruszeniem art. 379 pkt 5 k.p.c., a także w sprawie zachodzi konieczność dokonania wykładni przez Sąd Najwyższy.

Według skarżącego w niniejszej sprawie doszło do wydania wyroku Sądu pierwszej i drugiej instancji w warunkach nieważności postępowania, o jakiej stanowi art. 379 pkt 5 k.p.c., gdyż strona pozwana została pozbawiona możliwości obrony swych praw. W przedmiotowej sprawie bowiem nie przeprowadzono rozprawy, a Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego - wnioski dowodowe o charakterze istotnym, zarówno w zakresie dowodów z dokumentów, jak i dowodów ze świadków zostały zgłoszone przez stronę pozwaną, lecz całkowicie pominięte przez Sąd Rejonowy na posiedzeniu przygotowawczym na zasadzie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Efektem pominięcia wszystkich dowodów zgłoszonych przez strony było oparcie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia o nieudowodnione fakty i twierdzenia, a w konsekwencji tego niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego.

Według skarżącego, w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów ustawy z dnia z 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach, a w szczególności art. 3 ust. 1 i 4 ustawy, a co za tym idzie również art. 3a ust. 1 i 3 ustawy stanowiącego podstawę stosowania ustawy w latach kolejnych - w zakresie sposobu ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego w myśl ustawy oraz czasu aktualizacji kwalifikacji wymaganych od pracowników na zajmowanych stanowiskach pracy, a także sposobu ustalenia kwalifikacji wymaganych w kontekście treści Załącznika — Współczynniki Pracy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami z uwagi na fakt, iż powyższe kwestie budzą powszechne poważne wątpliwości i wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych.

Problematyczny zakres zastosowania poruszanych regulacji prawnych, który ujawnił się na gruncie przedmiotowej sprawy, według skarżącego, skupia się w zakresie następujących rozbieżnie traktowanych i interpretowanych kwestii:

1. Jak prawidłowo definiować pojęcie „kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku” z załącznika do ustawy - Współczynniki pracy oraz jak należy je ustalać w sytuacji braku wewnętrznych regulacji pracodawcy w tym

zakresie, a w oparciu o samo rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami oraz wynikającą z jego treści w przypadku pielęgniarek specjalistek/położnych specjalistek alternatywę wymagań?

2. Czy „kwalifikacje wymagane za zajmowanym stanowisku” należy ustalać indywidualnie do każdego pracownika, czy też generalnie do stanowiska pracy zgodnie z literalnym brzmieniem ustawy? Czy w granicach jednego stanowiska pracy np. pielęgniarka specjalistka (z jednakowym zakresem obowiązków) dopuszczalne jest ustalenie różnych wymagań na gruncie kwalifikacji, w tym poziomu wykształcenia, a co za tym idzie różnych poziomów wynagrodzenia zasadniczego (na przykładzie porównania pielęgniarki specjalistki z tytułem magistra pielęgniarstwa do pielęgniarki specjalistki bez tytułu magistra pielęgniarstwa)?

3. Czy na gruncie stosowania ustawy fakt uzupełnienia wykształcenia przez pielęgniarkę/położną o tytuł magistra w zakresie pielęgniarstwa/położnictwa winien wpłynąć automatycznie na zmianę zaszeregowania do wyższej ustawowej grupy zawodowej, czy wiążącą datą w tej kwestii jest za każdym razem dzień 1 lipca danego roku (art. 3 ust. 1 i 4 ustawy, art. 3a ust. 1 i 3 ustawy)?

Kwestią w szczególności problematyczną jest ustalenie kwalifikacji wymaganych na poszczególnych stanowiskach pracy oraz terminu aktualizacji uzupełnionego wykształcenia, a tym samym kwalifikacji. Podstawowym oczekiwaniem po stronie powodowej jest zaszeregowanie pielęgniarek/położnych do poszczególnych grup zawodowych według kwalifikacji posiadanych, nie zaś wymaganych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki wniosły o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdej z powódek kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy stosownie do przepisu art. 398⁹ § 1 k.p.c. przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odnosząc się do zarzutu nieważności postępowania, należy podkreślić, że w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozważę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.; wyroki Sądu Najwyższego z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 2008, nr 5, poz. 81; 6 lutego 2024 r., I PSKP 51/22, LEX nr 3699959; 13 listopada 2024 r., III PSK 79/24, LEX nr 3788176). Powołanie się na zatem na nieważności postępowania jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, unormowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., wymaga od skarżącego wykazania nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji. Kontrola kasacyjna obejmuje bowiem stosowanie prawa przez sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać kwestii ważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd Najwyższy może uwzględnić nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji jedynie pośrednio, gdy skarżący w

ramach podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania, zarzuca Sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 1 w związku z art. 386 § 2 k.p.c., przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Takie uchybienie sądu drugiej instancji może być jednak skuteczną podstawą skargi kasacyjnej tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy przed sądem drugiej instancji (wyroki Sądu Najwyższego z: 20 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP 1999, nr 3, poz. 58; 18 stycznia 2005 r., II PK 151/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 262; 15 września 2006 r., I PK 97/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 251; 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, LEX nr 1353433; 29 czerwca 2023 r., III USK 193/22, LEX nr 3576202; 9 listopada 2023 r., III USK 360/22, LEX nr 3719337 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 maja 2014 r., II PK 10/14, LEX nr 2595853; 30 czerwca 2020 r., IV CSK 706/19, LEX nr 3046236; 15 lutego 2000 r., III CKN 1204/99, LEX nr 51569; 25 września 2024 r., III USK 338/23, LEX nr 3767416). Należy bowiem uwzględnić, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, co powoduje, iż wiele przypadków nieważności zachodzących przed sądem pierwszej instancji, zwłaszcza polegających na pozbawieniu możliwości obrony praw i braku należytej reprezentacji procesowej, jest sanowanych w postępowaniu apelacyjnym, a co za tym idzie, traci rację bytu kwestionowanie orzeczenia sądu pierwszej instancji, jeżeli nie jest przy tym oparte na innych podstawach kasacyjnych. Nie ma natomiast możliwości sanacji nieważności postępowania istniejącej z takich przyczyn przed sądem drugiej instancji (wyroki Sądu Najwyższego z: 1 marca 2018 r., III UK 35/17, LEX nr 2497574; 29 listopada 2022 r., I PSKP 16/22, LEX nr 3546326; 12 lutego 2025 r., II CSKP 1013/24, LEX nr 3827934). Skarżący nie wykazał, że taka zależność zachodziła w okolicznościach niniejszej sprawy.

Zgodnie jednak z art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Według ugruntowanego orzecznictwa przytoczona podstawa nieważności postępowania jest spełniona, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła - wbrew swej woli - brać i nie brała udziału w

postępowaniu lub jego istotnej części (wyroki Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, LEX nr 196607; 22 maja 2014 r., LEX nr 1483413; 20 lutego 2020 r., I PK 249/18, LEX nr 3008444; 18 września 2024 r., II USKP 32/23, Legalis nr 3133806). Ocena zaistnienia takiej sytuacji procesowej powinna być dokonywana w kontekście konkretnych okoliczności sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 września 2019 r., I CZ 73/19, LEX nr 2739465; 10 grudnia 2024 r., III CZ 136/24, Legalis nr 3168532).

W judykaturze Sądu Najwyższego dominuje pogląd, zgodnie z którym pozbawienie strony możliwości obrony swych praw należy oceniać przez pryzmat okoliczności konkretnej sprawy. Podkreśla się przy tym, że przy analizie, czy doszło do takiej sytuacji, trzeba w pierwszym rzędzie rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów prawa procesowego, a następnie sprawdzić, czy mimo uchybień w tym zakresie strona mogła bronić swych praw. Tylko w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich przesłanek można odpowiedzieć twierdząco, że strona została pozbawiona możliwości działania. Nie ma znaczenia natomiast, z jakich powodów to pozbawienie możliwości obrony nastąpiło, to jest, czy było efektem działania sądu, strony przeciwnej czy też osoby trzeciej (wyroki Sądu Najwyższego z: 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, nr 12, poz. 220; 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98, LEX nr 52705; 17 lutego 2004 r., III CK 226/02, LEX nr 163995; 13 listopada 2024 r., III PSK 79/24, LEX nr 3788176).

Argumentację skarżącego w kwestii występującej w sprawie nieważności postępowania jaka, miała miejsce przed Sądem pierwszej instancji, opiera się na twierdzeniu, że strona pozwana została pozbawiona możliwości obrony swych praw, gdyż w przedmiotowej sprawie nie przeprowadzono rozprawy, a Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego - wnioski dowodowe o charakterze istotnym, zarówno w zakresie dowodów z dokumentów, jak i dowodów ze świadków zostały zgłoszone przez stronę pozwaną, lecz całkowicie pominięte przez Sąd Rejonowy na posiedzeniu przygotowawczym na zasadzie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Efektem pominięcia wszystkich dowodów zgłoszonych przez strony było oparcie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia o nieudowodnione fakty i twierdzenia,

a w konsekwencji tego niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego. W tym natomiast zakresie Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostawały poza sporem – na zasadzie art. 235² § 1 pkt 2 k.p. - Sąd pominął zgłoszone przez strony wnioski dowodowe. Rola ciężarów procesowych pozostaje w ścisłym związku z zakresem aktywności sądu w sferze zbierania materiału procesowego. Ciężary procesowe służą wykazaniu, która ze stron postępowania i w jakim zakresie powinna dokonywać określonych czynności procesowych pod rygorem niekorzystnych skutków, jakie może wywołać zaniechanie tych czynności. W ocenie Sądu przyjęto założenie, że poza sporem pozostają okoliczności dotyczące czynności wykonywanych przez powódki na zajmowanych stanowiskach i posiadanych przez nie kwalifikacji. Istota sporu opiera się bowiem na interpretacji przepisów prawa.

Czynnościom procesowym Sądu pierwszej instancji nie można przypisać naruszenia prawa. To Sąd ocenia, które z okoliczności faktycznych są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Może zatem pominąć dowód powołany przez stronę dla wykazania faktu bezspornego lub nieistotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, co nie skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony jej praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, opisane hipotezą zawartej w tym przepisie normy prawnej kwalifikowane naruszenie prawa procesowego musi wynikać stąd, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu, lub jego znacznej części. Wymogom tym nie odpowiadają uchybienia sądu z zakresu postępowania dowodowego, w szczególności polegające na pominięciu zgłaszanych wniosków dowodowych lub na przeprowadzeniu dowodów w sposób wadliwy (postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 lipca 2020 r., II CSK 228/20, LEX nr 3153495, 20 września 2022 r., I USK 525/21, LEX nr 348696; 4 marca 2025 r., I USKP 205/24, LEX nr 3842879). Wobec powyższego należało uznać, że pozwany nie wykazał istnienia omawianej przesłanki przedsądu w postaci nieważności postępowania.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty również na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. istniejącej potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów. Odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. to jest potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; 21 września 2022 r., II USK 684/21, LEX nr 3489245; 25 lipca 2024 r., I CSK 3777/23, LEX nr 3740727). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, na skarżącym spoczywa obowiązek wykazania celowości dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni konkretnego przepisu ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124; 6 czerwca 2023 r., II PSK 64/22, LEX nr 3724324; 15 kwietnia 2025 r., III USK 323/24, LEX nr 3861248).

Skarżący nie zdołał wykazać, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zachodzi potrzeba dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni wskazanych przez skarżącego przepisów prawnych. Twierdzenie o występowaniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów jest uzasadniony tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących owo zagadnienie. Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne czy potrzeba wykładni, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr

2630721; 28 maja 2024 r., I CSK 2813/23, LEX nr 3721305; 28 stycznia 2025 r., III USK 155/24, LEX nr 3829521; 13 maja 2025 r., II USK 358/24, LEX nr 3863037).

Wykładni przepisów, o jakie wniósł skarżący, Sąd Najwyższy podjął się w wyroku z 23 kwietnia 2025 r. (I PSKP 3/25, LEX nr 3854865) dokonując szczegółowej analizy ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, która określa sposób ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne, zatrudnionych w podmiotach leczniczych, uwzględniający rodzaj wykonywanej pracy oraz sposób osiągania najniższego wynagrodzenia zasadniczego (art. 1 ustawy). Sąd Najwyższy zaopiniował, że celem tej ustawy - jak wynika z uzasadnienia rządowego projektu ustawy - nie było ustalenie warunków wynagradzania za pracę pracowników wykonujących zawody medyczne w taki sposób, aby tworzyć tzw. siatki płac, lecz ustalenie najniższych wynagrodzeń zasadniczych, a więc minimalnego poziomu, poniżej którego pracodawca nie może ustalić wynagrodzenia zasadniczego. Ustalenie dolnej granicy wysokości wynagrodzeń zasadniczych pracowników medycznych pozwolić miało na stopniowe likwidowanie sygnalizowanego przez organizacje pracobiorców zjawiska wprowadzania oszczędności w podmiotach leczniczych przez ograniczanie wysokości wynagrodzeń.

Stosownie do art. 3 ust. 1 znowelizowanej w 2021 r. ustawy - do dnia 1 lipca 2022 r. podmiot leczniczy miał obowiązek dokonać podwyższenia wynagrodzenia zasadniczego pracownika wykonującego zawód medyczny do wysokości nie niższej niż najniższe wynagrodzenie zasadnicze w myśl ustawy. Od 2 lipca 2022 r. wynagrodzenie zasadnicze pracownika wykonującego zawód medyczny oraz pracownika działalności podstawowej, innego niż pracownik wykonujący zawód medyczny, nie może być niższe niż najniższe wynagrodzenie zasadnicze ustalone w sposób określony w ust. 1 na dzień 1 lipca 2022 r. art. 3 ust. 4 omawianej ustawy. W ocenie Sądu Najwyższego przepis ten powinien być tak interpretowany, że nawet w przypadku formalnego określenia przez pracodawcę wynagrodzenia pielęgniarek w niższej wysokości, pracodawca był zobligowany do wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z analizowanej ustawy.

Ustawa z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1352; dalej również jako ustawa nowelizacyjna) weszła w życie 29 czerwca 2022 r. i ma kardynalne znaczenie w analizowanej kwestii. Zwrócić należy uwagę, że ustawa ta weszła w życie następnego dnia po jej opublikowaniu. Zdaniem Sądu Najwyższego, brak *vacatio legis* wskazuje na cel tej ustawy natychmiastowego (z mocą od dnia 1 lipca 2022 r.) podwyższenia wynagrodzeń pracowników medycznych. Gdyby intencją ustawodawcy było pogorszenie warunków płacowych między innymi pielęgniarek, zastosowano by co najmniej trzymiesięczny okres *vacatio legis*, który umożliwiłby dokonanie przez pracodawców wypowiedzeń warunków pracy i płacy na niekorzyść pracowników.

Ponieważ stosownie do art. 6 ustawy nowelizacyjnej ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, zdaniem Sądu Najwyższego, również determinuje to obowiązywanie załącznika do ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, który na nowo od dnia 1 lipca 2022 r. ustalił nowe współczynniki pracy oraz nowe grupy zawodowe według kwalifikacji wymaganych na zajmowanym stanowisku.

W ocenie Sądu Najwyższego, określenie wysokości najniższych wynagrodzeń zasadniczych oraz wzajemnych relacji pomiędzy wynagrodzeniami dla poszczególnych kategorii zawodowych pracowników medycznych nie wyłącza ogólnych przepisów prawa pracy normujących zasady ustalania wynagrodzenia za pracę, w tym zakłada możliwość różnicowania wysokości wynagrodzeń poszczególnych pracowników w zależności od posiadanego doświadczenia zawodowego, np. stażu pracy, dodatkowych kwalifikacji. Nie ma przeszkód formalnych, aby pracownicy z niższym wykształceniem, ale z większym doświadczeniem zawodowym, byli analogicznie wynagradzani jak osoby zaliczone do danej grupy.

Sąd Najwyższy w cytowanym wyroku zwrócił również uwagę na to, że art. 65 ust. 4 Konstytucji RP stanowi, że minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa. Wykonaniem tej normy jest przede

wszystkim ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.). Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych stanowi *lex specialis* w stosunku do ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, jak również w stosunku do ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 966, z późn. zm.). Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych ustaliła wysokości najniższych wynagrodzeń w służbie zdrowia na wyższym poziomie niż ustawa o minimalnym wynagrodzeniu przede wszystkim z uwagi na wyższy poziom odpowiedzialności i kwalifikacji zawodowych determinowanych poziomem wykształcenia i doświadczenia zawodowego pracowników służby zdrowia. Poza funkcją tych przepisów zapewnienia odpowiedniej kadry medycznej przede wszystkim w szpitalach (uniknięcia emigracji zarobkowej wykształconych pracowników medycznych), perspektywicznym celem omawianych unormowań było także zachęcenie młodych ludzi do podejmowania kształcenia w zawodach medycznych i stopniowego zastępowania starszych pracowników, co możliwe było tylko przy zapewnieniu odpowiednio wysokich wynagrodzeń wykształconych pracowników.

Sąd Najwyższy uznał, że jeśli ustawodawca ze względów społecznych zdecydował się na ograniczenie swobody kształtowania wysokości wynagrodzenia w zawodach związanych ze służbą zdrowia, wówczas wykładnia prokonstytucyjna i funkcjonalna wymaga, aby limitowanie dolnego progu wynagrodzeń było jednoznaczne, łatwe do stosowania przez pracowników, pracodawców oraz finalnie - przez sąd. Już z samego brzmienia ustawy osoba zainteresowana powinna ustalić, czy jej wynagrodzenie odpowiada najniższemu wynagrodzeniu ustawowemu. Konceptualizacja problemu w tym kontekście przez ustalanie dolnego limitu wynagrodzenia zasadniczego pielęgniarek nie mogło więc podlegać arbitralnej decyzji pracodawcy lub takiego ustalenia struktury organizacyjnej jednostki służby zdrowia, aby żadna pielęgniarka nie mogła się ubiegać o wynagrodzenie z wyższej

grupy załącznika do analizowanej ustawy. Sąd Najwyższy uznał, że niezależnie od możliwości różnicowania wynagrodzeń poszczególnych pracowników, zła sytuacja finansowa pracodawcy w służbie zdrowia (sygnalizowana na etapie postępowania kasacyjnego) nie może zwalniać go z powinności zapewnienia pracownikom wynagrodzenia na co najmniej minimalnym poziomie wynikającym z ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, stąd też motywy, które kierowały pracodawcą ustalającemu wysokość wynagrodzenia poniżej minimalnego, ustawowego pułapu były prawnie indyferentne w aspekcie żądania pozwów.

W niniejszej sprawie powódkom w dniach 14 października 2022 r., 2 listopada 2022 r. (w stosunku do K. P.) oraz 24 października 2022 r. (w stosunku do K. O.) strona pozwana dokonała wypowiedzeń warunków umowy o pracę w zakresie pracy i płacy z powodu objęcia powódek procedurą podwyższenia wynagrodzenia zasadniczego, które wynikało z nowego brzmienia ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. Jako przyczynę wypowiedzenia warunków umowy o pracę wskazano obowiązek ustawowy określony w art. 5a ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r., wynikający z nowelizacji z dnia 26 maja 2022 r. w związku z przypisaniem do grupy zawodowej określonej w załączniku z uwzględnieniem kwalifikacji wymaganych na zajmowanym stanowisku. Sąd pierwszej instancji uznał, że wszystkie powódki posiadają wyższe wykształcenie oraz konkretną specjalizację - spełniają więc przesłanki do zaszeregowania ich zarówno w grupie zawodowej 2 (pielęgniarka z tytułem zawodowym magister pielęgniarstwa albo położna z tytułem magister położnictwa z wymaganą specjalizacją w dziedzinie pielęgniarstwa lub w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia), jak i 5 (pielęgniarka, położna z wymaganym wyższym wykształceniem (studia I stopnia) i specjalizacją, albo pielęgniarka, położna ze średnim wykształceniem i specjalizacją). Przed nowelizacją powódki zakwalifikowane były do grupy zawodowej 7 (pielęgniarki z tytułem zawodowym magister pielęgniarstwa albo położne z tytułem zawodowym magister położnictwa, które uzyskały tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia). Według Sądu wcześniejsza grupa 7 odpowiada obecnemu zaszeregowaniu do grupy 2. Skoro

więc wcześniej powódki wskazane były Narodowemu Funduszowi Zdrowia jako osoby zajmujące stanowiska przypisane do 7 grupy zawodowej, to niewątpliwie pozwany pracodawca wymagał od nich kwalifikacji wskazanej właśnie w tej grupie zawodowej, czyli tytułu magistra pielęgniarstwa lub położnictwa. Brak było jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że wraz ze zmianą grupy zawodowej pracodawca zmniejszył zakres obowiązków powódek, albo ograniczył czynności, które uprawnione są one wykonywać. Wobec powyższego działanie pozwanego pracodawcy, który w sposób dowolny zakwalifikował powódki do grupy zawodowej o niższym współczynniku pracy, nie wskazując na żadne realne powody, które uzasadniałyby takie działanie, było niezgodne z prawem. Sąd uznał, że powołanie się przez pozwanego pracodawcę w uzasadnieniu wypowiedzenia tylko na konieczność wykonania art. 5a omawianej ustawy było niewystarczające i pozostawało w sprzeczności z celem nowelizacji z dnia 8 czerwca 2017 r., która miała polepszać sytuację osób pracujących w zawodach medycznych, a nie ją pogarszać i powodować zaszeregowanie pracowników do niższych grup zawodowych. Powyższe konkluzje doprowadziły Sąd do uzasadnienia, iż pracodawca nie może od dnia 1 lipca 2022 r. dowolnie zmieniać wymaganych kwalifikacji tylko po to, by płacić pracownikom medycznym mniej. Wobec powyższego, mając na uwadze treść art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p., Sąd przywrócił powódki do pracy u strony pozwanego - Zespole Opieki Zdrowotnej w S. na poprzednich warunkach pracy i płacy.

Interpretacja spornych przepisów przyjęta przez Sąd Rejonowy i zaaprobowana następnie przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku odpowiada kierunkowi wykładni nadanych przez Sąd Najwyższy w cytowanym orzeczeniu z 23 kwietnia 2025 r., a skarżący nie przedstawił argumentów prawnych, które by w sposób przekonujący uzasadniały wątpliwości co do kierunku tej wykładni.

Wobec niewykazania przez stronę skarżącą istnienia powołanych przesłanek przedsądu Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w świetle przytoczonych okoliczności (zważając na wynik i rodzaj sprawy, w której wykładnia prawa mogła budzić istotne wątpliwości przed rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego) uznał, że nie zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania

kasacyjnego, gdyż wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.

[r.g.]

[a.ł.]